

Aktiivisen kansalaisen nettihakuvinkkejä

Kansalaiskanava-hanke

Päivi Litmanen-Peitsala

Tiedottaja, FM 8-9/2007

Paivi(a)litmanen.info

Tehokkaan nettihaun tarve

- Viranomaiset ja muut yhteisöt julkaisevat runsaasti aineistoa ainoastaan netissä
- Vain netissä julkaistavaa aineisto ei ole haettavissa aiheen mukaisina hakuina
- Netin ainoaksi hakuväyläksi on vakiintumassa Google, joka ei löydä kaikkea

Mikä googletuksessa vikana?

- Googlen ja muiden hakukoneiden toimintaperiaate:
 - * Hakurobotti etenee linkistä linkkiin
 - * Robotin löydösten perusteella muodostetaan indeksiä löydetyistä sanoista
 - * Haku tapahtuu aina tuosta indeksistä, ei netin asiakirjoista

Mitä googlettamalla ei löydy?

- Sivustoja, joissa ei ole linkkejä ulkopuolelle, esimerkiksi pöytäkirjoja www.hel.fi/ksv
- Sivuja, joiden keräämisen tekijä on estänyt, esim. pöytäkirjaliitteet
- Palveluja, joiden käyttämiseen tarvitaan rekisteröityminen, esim. <http://www.hs.fi/digilehti/>
- Tietokannat, joista muodostetaan pyytämällä tiedostoja, esim. <http://www.aluesarjat.fi/>

Mitä googlettamalla ei....

- Nopeasti päivittyvä informaatio, esim. www.tiehallinto.fi/alk/frames/liikenne-frame.html
- Tiedostomuodot, joita hakukone ei ymmärrä, audiovisuaalinen materiaali, vähän tekstiä, esim. kaavakartat
- Asiakirjat, jotka on viety nettiin hakurobotin käynnin jälkeen (voi olla jopa kuukausia)

Googletus ei takaa tärkeysjärjestystä

- Hakurobotit eivät indeksoi kaikkea sivuston tekstiä
- Hakutulokset esitetään hakukoneesta riippuvassa järjestyksessä, esim. esiintyykö sana otsikossa, kuinka usein esiintyy, moneltako sivulta linkit sivulle tms.
- Ei synonyymejä, ei sanan tavutusmuotoja

Mikä avuksi?

- Portaalit www.makupalat.fi , www.suomi.fi , www.seutuportaali.fi
- Tiedon tuottajan kotisivut www.espoo.fi , www.vantaa.fi , www.helsinki.fi , www.kauniainen.fi
- Tiedosta kiinnostuneiden kotisivut www.kaupunginosat.net
- Aihealueen kotisivut <http://www.ymparisto.fi/>

Miten oikean julkaisijan löytää?

- Salapoliisitehtävä, seuraa johtolankaa
- Mikä vaihe käsiteltävässä asiassa:
 - Valmistelu, vuosia ennen
 - Päätöksenteko, monipolvinen
 - Toteutus, monien käsissä

Valmisteluvaiheen kysymyksiä

- Onko ylemmän viranomaisen päätöksiä?
- Onko kaupungin tai hallinnonalan strategioita ja ohjelmia
- Onko asia mukana investointibudjetissa (näkyvä vuosia ennen)?
- Onko kyseessä kuntien yhteinen palvelu: YTV, HUS, ym.

Päätösvaiheen kysymyksiä

- Kuka saa asiasta päättää?
- Mikä vaihe päätösketjussa menossa: lautakunta, kaupunginhallitus, valtuusto?
- Onko asiasta oikeastaan jo päätetty ylemmillä tasoilla: valtakunnalliset alueidenkäyttöperiaatteet, maakuntakaava, yleiskaava, osayleiskaava, asemakaava, rakennuslupa?
- Mitkä kaikki päätökset tarvitaan: eli onko rahaa myös?

Toteutusvaiheen kysymyksiä

- Ovatko rahat budjetissa?
- Mille hallintokunnalle työ kuuluu?
- Toteuttaako kunta kohteen itse vai onko työ ulkoistettu?

Esimerkkejä valmistelun tiedonlähteistä ja hakutavoista

- Julkinen keskustelu www.hs.fi/kaupunki > uutisia kotikulmiltasi
- Sivustojen hakutoiminnot, etsivät usein otsakkeista
- Pitkän tähtäimen suunnitelmat, esim. PLJ 2007 [www.ytv.fi/FIN/seutu tulevaisuudessa/liikennejarjestelma/liikennejarjestelmasuunnitelma PLJ/etusivu.htm](http://www.ytv.fi/FIN/seutu_tulevaisuudessa/liikennejarjestelma/liikennejarjestelmasuunnitelma_PLJ/etusivu.htm)
- Keskustelupalstat, blogit
- Lautakuntien ja virastojen vuosisuunnitelmat
- Kirjasto www.helmet.fi, www.kirjastot.fi
>Linkkikirjasto , kysymyspalvelut

Esimerkkejä päätöksenteon tiedonlähteistä

- Lautakuntien esityslistat ja pöytäkirjat
- Kaupunginhallituksen esityslistat ja pöytäkirjat
- Valtuuston esityslistat ja pöytäkirjat
- Puolueiden sivustot
- Kaupunginosayhdistysten ym. sivustot
- Median sivut

Esimerkkejä toteutusvaiheen tiedonlähteistä ja hakutavoista

- Toteuttajan tai työn tilaajan nettisivut: käytä sivukarttaa
- Muista YTV, Tiehallinto, Ratahallintokeskus, HUS, VR, Destia ym. ym. Usein päätös kertoo, keneltä työ tilattu
- Vaikka yksityisen yrityksen tiedot eivät ole julkisia, kunnan tarjouspyyntö on...

Aktiiviseen tiedonhankintaan

- Yleistietoa ja portaaleja: www.kansanvalta.fi,
www.otakantaa.fi, www.suomi.fi,
www.makupalat.fi
- Pääkapunkiseudun yhteisiä:
www.helsinginseutu.fi
www.uudenmaanliitto.fi , www.ymparisto.fi >
alueelliset ympäristökeskukset, www.ytv.fi,
www.hel.fi > Kartat ja paikkatieto

Vähän vapaammin

- Googlen blogihaut
- Vantaan sivuston linkkivinkit www.vantaa.fi > linkkivinkit
- Kuva ja karttahaute , www.flickr.com, Helsingin kaupunginmuseo, Espoon kaupunginmuseo > Näyttelyt verkossa, www.hel.fi > Rakennusvirasto > Viheralueet > puistot, www.virtuaalihelsinki.net

Nyt salapoliisityöhön

- Mikä aihe?
- Mikä valmisteluun liittyvä polunpää
- Mikä päätöksenteon piste
- Kuka mahtaa laittaa lapion maahan

- Mitä itse haluaisit tehdä?